

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

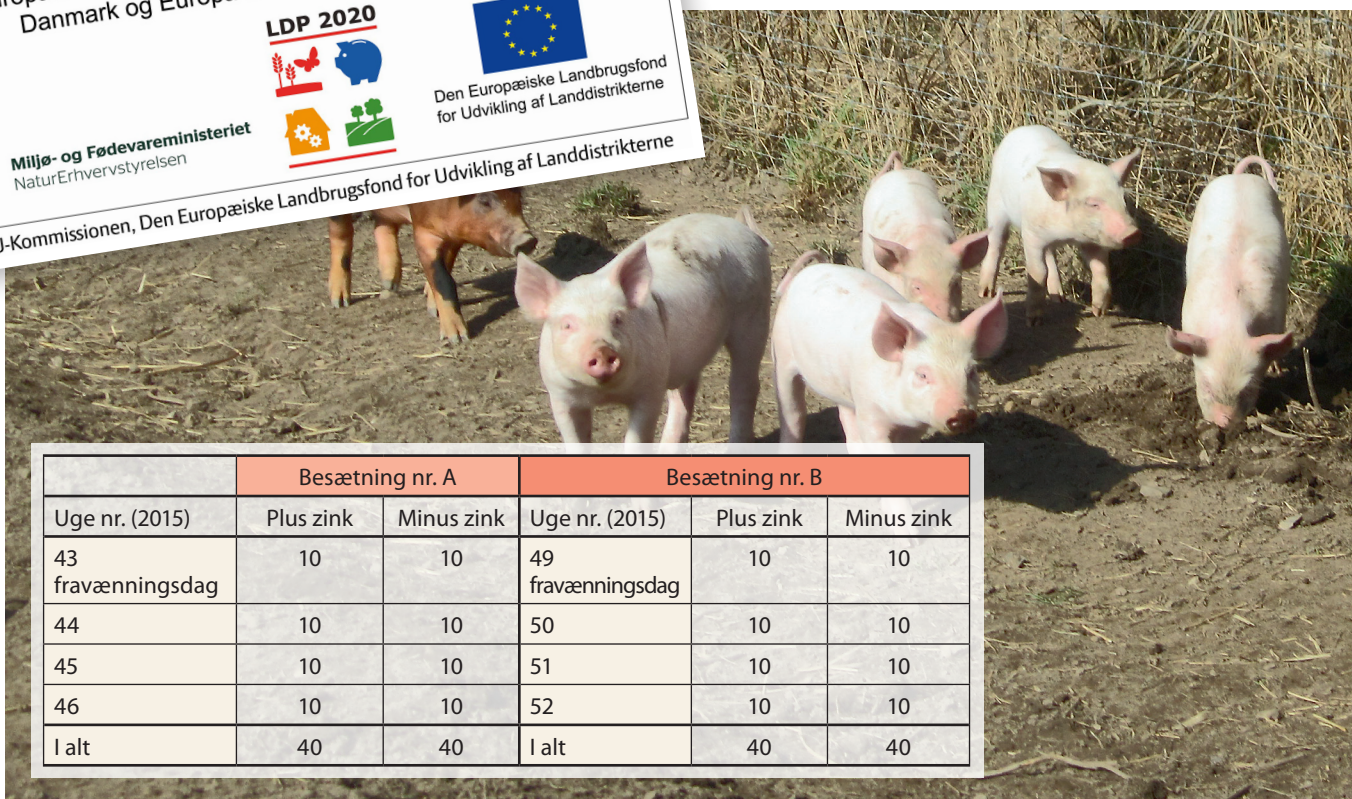
LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

	Besætning nr. A		Besætning nr. B		
Uge nr. (2015)	Plus zink	Minus zink	Uge nr. (2015)	Plus zink	Minus zink
43 fravænningsdag	10	10	49 fravænningsdag	10	10
44	10	10	50	10	10
45	10	10	51	10	10
46	10	10	52	10	10
I alt	40	40	I alt	40	40

Udfordringerne med fravænningsdiarre opstår, når grisene ved fravænnning flyttes fra marken til stalden. Det er et stort skift med mange forandringer, og der kan være mange ting, som spiller ind f.eks. stress, kulde/træk, lysforhold og et større smittetryk. Foto: Merete Studnitz, SEGES Økologi.

Fravænningsdiarre driller - også i øko-produktion

Udfordring: Diarre ved fravænnning er en udfordring, og en fravænningsalder på syv uger og en vægt på 12-14 kg løser ikke problemet.

Af Landskonsulent Tove Serup,
SEGES Økologi

Mange praktiske erfaringer viser, at tildeling af en høj dosis zink kan afhjælpe diarre, men ofte kommer diarre igen kort efter, at tildelingen er ophørt. Samtidig ønsker økologerne at udfase brugen af forhøjet zink efter fravænnning, og der er derfor brug for at finde en anden sikker løsning mod fravænningsdiarre. Udfordringen med fravæn-

ningsdiarre forværres af, at det ikke er tilladt at afstemme proteinforsyningen med industrielt fremstillede aminosyrer.

Løsningen er ikke lige om hjørnet, og det er afgørende, at det lave forbrug af antibiotika kan opretholdes. Derfor undersøger SEGES, Økologi, i projektet 'Sunde maver – sunde grise' de konkrete årsager til problemet med fravænningsdiarre for at kunne ud-

Konklusion

Økologer ønsker at udfase brugen af forhøjet zink efter fravænnning, fordi der sker en ophobning af zink i jorden, og derudover forbindes både kobber og zink med udvikling af bakterieresistens herunder MRSA. Derfor undersøger SEGES, Økologi, de konkrete årsager til problemet med fravænningsdiarre for at kunne udarbejde effektfulde tiltag, der på sigt kan føre til en udfasning af kobber og zink.

arbejde effektfulde tiltag, der på sigt kan føre til en udfasning af kobber og zink.

Zinkniveau i foder og blod
Som en aktivitet i projektet 'Sunde maver – sunde grise' blev der i et pilotforsøg tildelt foder med henholdsvis almindeligt og højt zinkniveau i to besætninger. Derefter blev der

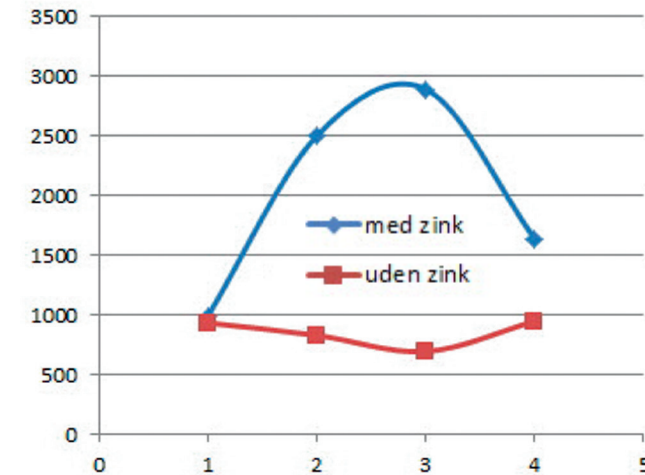
en gang om ugen i fire uger taget blodprøver fra 10 grise i hvert af de fire hold (se tabel).

Første prøveudtagning er på fravænningsdagen. I to uger efter fravænnning fik 'Plus zink'-holdene den tilladte høje dosis zink (2.500 mg/kg foder), derefter normal dosis (150 mg/kg foder).

Figuren viser, at den til-

delte zink blev fordøjet og gik over i blodet, hvilket måles som serumzink. Hypotesen er, at tilstedeværelsen af serumzink afgør, om en gris får diarree eller ej. Det vil sige, at det ikke er tilstrækkeligt, at zink kun er til stede som antibakterielt stof i tarmen. Det skal optages i blodet for at have effekt. Resultaterne viser, at zink-koncentrationen i blodserum nøje afspejler tildelingen og, at koncentrationen hurtigt falder, når den ekstra tildeling ophører. Det forklarer, hvorfor diarreen ofte viser sig igen kort tid efter, at den høje tildeling ophører. Resultaterne er i overensstemmelse med tidligere undersøgelser udført af bl.a. Aarhus Universitet.

I projektperioden var der ikke problemer med udtalt diarree i de to besætninger, men det har tidligere været tilfældet. Derfor føler besætningsejerne sig endnu ikke parate til helt at undvære muligheden for at tildele ekstra zink, da det nemt forringer

Figur: Besætning A – målinger af serumzink (µg/liter) over fire uger.

dyrevelfærden. Denne holdning er udbredt blandt økologiske svineproducenter.

Spørgsmålet er, om grisene kan klare sig med en tildeling beregnet ud fra et dagsbehov i stedet for pr. energienhed. Det er endnu ikke afklaret.

Hav fokus på management Alle drømmer om at finde lige netop det stof, der kan trylle problemerne væk. Det er endnu ikke sket. Både i forskningen og på individuelt landmandsniveau ledes der efter gode alternativer til zink. Intet middel kan imidlertid

stå alene – det skal gå hånd i hånd med godt management, som bl.a. omfatter:

- Sikre et tørt og trækfrit leje.
- Foderstrategi tilpasset grisen (hyppige små mængder/restruktiv fodring).
- Fodersammensætning tilpasset grisen (protein versus skånefoder). Der er en stor variation mellem besætninger med hensyn til, hvad der er

den bedste løsning. Nogle steder er foder med dyrt mælkeprotein en stor hjælp – andre steder er lavproteinfoder det rigtige valg.

Foderautomater tilpasset grisen (hygiejne og adgang).

Flokstørrelse. Staldkravene til økologisk produktion fordrer, at der skal håndteres store mængder halm. Det medfører en stor flokstørrelse, som er uheldig, når der forekommer smitsomme sygdomme.

Vaccinationsprogram. Gennemgå med jævne mellemrum vaccinationsprogrammet med dyrlægen. Vaccinationer kan være en god løsning, men vurder behovet løbende.

Tilsyn og rettidig handling. Intet kan erstatte landmandens øje!

Projekt 'Sunde maver – sunde grise' er støttet af Fonden for økologisk landbrug og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

11 mio. kr. spares - hvert år !!

I løbet af de seneste 5 år har KJ klimateknik A/S udskiftet over 5000 TRIAC og FREKVENS ventilatorer til strømbesparende EC- motorer i ventilationsanlæg af alle fabrikater. Lige nu sparer vore ventilatorer de danske landmænd for mere end 11 mio. kr - hvert år.

Vil du have del i besparelsen, udarbejder vi gerne et uforpligtende tilbud samt en energiberegning og en tilbagebetalingstid.

Vi sørger for at du får tilskud til motorerne fra energiselskabet.

Vore erfarne montører udskifter ventilatorerne, tilslutter el og opstarter anlæggene, sådan at det hele fungerer igen, når vi forlader stedet.

70% besparelse

Tlf. 86 88 04 99

www.kj-klimateknik.dk

KJ
Klimateknik A/S

Tegn årsabonnement og du får

- 2 besøg
- Vandprøvekontrol
- Rengørings-/desinfektionstest
- Rapport
- Fast pris

Hygiejne Hans tilbyder også saneringsplaner og erfamøder

Hygiejne Hans
REN RÅDGIVNING

Rugtoften 47, Skodborg · 6630 Rødding · Tlf. 40102023